

ΛΑΪΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΚΑΙ ΜΑΖΙΚΑ ΜΕΣΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Γ. ΘΕΟΔΟΣΟΠΟΥΛΟΣ

Οι διεκδικητικοί αγώνες για τη μεταβολή των ΟΤΑ (Όργανοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης) από διεκπεραιωτές ασήμαντων καθημερινών θεμάτων σε φορείς άσκησης λαϊκής εξουσίας, έχουν διαγράψει ένα σαφή κύκλο.

Προηγήθηκαν αγώνες που κορυφώθηκαν τα τελευταία χρόνια με συμμετοχή όλων των δημοκρατικών δυνάμεων. Έτσι η σημερινή κυβέρνηση άρχισε τη διαδικασιολογία υλοποίησης του κοινωνικού αυτού αιτήματος – προϋπόθεση για το βάθεμα της δημοκρατίας στον τόπο μας.

Η διαδικασία αυτή εξελίσσεται σήμερα μέσα από τη διαμόρφωση του αναγκαίου θεσμικού πλαισίου για την εκχώρηση στους ΟΤΑ αρμοδιοτήτων και πόρων.

Η εξασφάλιση όμως των δεδομένων αυτών, δεν σημαίνει και την αποκατάσταση της αυτοδιοίκησης στον ουσιαστικό της ρόλο, ο οποίος προϋποθέτει την εξασφάλιση της λαϊκής συμμετοχής σε πολλά επίπεδα.

Η λαϊκή συμμετοχή δεν υλοποιείται με θεσμικές ρυθμίσεις, αλλά μέσα από μια μακριά διαδικασία κινητοποιήσεων και πλατιάς πληροφόρησης πάνω στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του πολίτη.

Η κρίσιμη αυτή διαδικασία δεν αποτελεί κάποια κυβερνητική υποχρέωση, αλλά χρέος όλων των προοδευτικών δυνάμεων, που θα πρέπει να δραστηριοποιηθούν έντονα και συντονισμένα προς την κατεύθυνση αυτή.

Η κυβέρνηση έχει αντίστοιχα την ευθύνη για την προώθηση κάθε ανάλογης προσπάθειας, με την εξασφάλιση των αναγκαίων μέσων που απαιτούνται.

Η διαδικασία πληροφόρησης και κινητοποίησης των πολιτών, είναι τόσο σύνθετη, όσο πολύπλοκη και πολυεπίπεδη είναι και η έννοια της λαϊκής συμμετοχής. Γι' αυτό και απαιτείται και η έννοια της λαϊκής συμμετοχής. Γι' αυτό και απαιτείται αντίστοιχα μια ποικιλία μέσων και τρόπων για την εξασφάλιση του αναγκαίου αποτελέσματος.

Η ενεργοποίηση του πολίτη θα πρέπει σταδιακά να συντελείται από την πόρτα του σπιτιού του, στο οικοδομικό τετράγωνο, (για την επίλυση κοινών προβλημάτων καθημερινής σημασίας) και από κει στη γειτονιά του (για τη συμμετοχή του στην οργάνωση και τον εξοπλισμό της) για να μπορέσουν να αποκτήσουν σημασία τα θεσμοθετημένα και θεσμοθετούμενα όργανα, (πχ. πολυεπίπεδη επιτροπή γειτονιάς) και οι ανάλογες διαδικασίες.

Η πληροφόρηση πάνω στη σημασία της δράσης του κάθε πολίτη σ' αυτό το επίπεδο και η ενεργοποίησή του για την άσκηση αυτών των πρωτογενών λειτουργιών, διαμορφώνει συνειδητοποιημένες ομάδες, που θα μπορέσουν να δράσουν σε ανώτερα επίπεδα συμμετοχικών διαδικασιών, με τελικό αποτέλεσμα την άσκηση πραγματικής λαϊκής εξουσίας, μέσα από τους ΟΤΑ.

Η διαπίστωση όμως σήμερα είναι ότι τα πράγματα δεν εξελίσσονται προς αυτήν την κατεύθυνση.

Η μακρόχρονη άσκηση μιας αυταρχικής συγκεντρωτικής εξουσίας, η αναγωγή του «ιδιωτικού» σαν του μόνου τρόπου ε-

πιβίωσης, η ανασφάλεια και το ρίσκο που περιείχε το «δημόσιο», σφράγισαν βαθιά την κοινοτική ζωή του τόπου.

Ο πολίτης που ολοκλήρωνε τη «συμμετοχή» του με κάποια ψήφο κάθε τέσσερα χρόνια, μη επηρεάζοντας με κανένα τρόπο τα κέντρα εξουσίας και τις αποφάσεις που τον αφορούσαν, δε μπορεί να μεταβληθεί ξαφνικά σε ενεργό κύτταρο της κοινωνίας του, ασκώντας τα δικαιώματά του, σε όλα τα επίπεδα.

Έτσι σήμερα, στην καλύτερη περίπτωση, μπορούμε να διαπιστώσουμε την εμφάνιση τοπικών ομάδων με συλλογικούς στόχους και δράση, που ψηλαφούν ακόμη το δρόμο τους (πολιτιστικοί σύλλογοι κλπ.).

Οι παραπάνω διαπιστώσεις κάνουν ξεκάθαρο ότι:

α) Είναι επείγουσα η πληροφόρηση και συνειδητοποίηση των πολιτών, για την ενεργοποίησή τους σε πολυεπίπεδες συμμετοχικές διαδικασίες, γιατί σε περίπτωση καθυστέρησης κινδυνεύουν οι θεσμοί να μείνουν χωρίς περιεχόμενο και να φθαρούν.

β) Τα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν για την πληροφόρηση αυτή θα πρέπει να είναι άμεσα, πλατιού φάσματος και σημαντικής διάρκειας. Επομένως, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης θα πρέπει να παίξουν τον κύριο ρόλο σ' αυτή την εκστρατεία.

Πρέπει να γίνει αντιληπτό ότι οι μέχρι σήμερα ανάλογες προσπάθειες, δεν έχουν συμβάλει παρά ελάχιστα. Η ύπαρξη κάποιας εκπομπής για την αυτοδιοίκηση, οι δημόσιες συζητήσεις «ειδικών» και η προβολή της δράσης και των αιτημάτων των δήμων, δεν αποτελούν απάντηση στην προσπάθεια που προτείνεται.

Η «πληροφόρηση» δε θα πρέπει να ταυτίζεται με την «είδηση» γιατί είναι συναρτημένη με την ενεργοποίηση του θεατή και όχι απλά με τη «θέση» των γεγονότων. Σ' αυτή την περίπτωση, δεν ενδιαφέρει να κερδηθούν οπαδοί μιας πολιτικής, αλλά πολίτες που μεταβάλλουν την πληροφορία σε άμεση πράξη.

Για παράδειγμα, η απλή ενημέρωση για τον τρόπο υλοποίησης της αποκέντρωσης από την κυβέρνηση και η συναίνεση των πολιτών στην πολιτική αυτή, δεν προεξοφλεί την επιτυχία της προσπάθειας, αφού μπορεί να εξελιχθεί απλά σε μια στείρα χωροθέτηση του σημερινού γραφειοκρατικού μηχανισμού και των κέντρων αποφάσεων.

Επομένως η σωστή πληροφόρηση θα πρέπει να συναρτηθεί με τον τρόπο που οι πολίτες παίρνουν την υπόθεση αυτή στα χέρια τους.

Το σημείωμα αυτό δεν έχει πρόθεση να προτείνει ένα συγκεκριμένο και ολοκληρωμένο πρόγραμμα δράσης, το οποίο θα πρέπει να είναι προϊόν σοβαρής συλλογικής προσπάθειας. Η πρόθεση απλά ήταν να επιστημάνει ένα σοβαρό πρόβλημα για το οποίο γίνεται η διαπίστωση ότι είναι «ανοιχτό». Οι αρμόδιοι ας αναλάβουν τις ευθύνες τους, και εμείς, ας είμαστε έτοιμοι να ενισχύσουμε κάθε προσπάθεια που θα τείνει στην καταξίωση του λαϊκού παράγοντα σαν βασικού φορέα άσκησης εξουσίας. ■